

Protocol per a la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments subjectes a prescripció mèdica per part de les/els infermeres/ers: FERIDES

**DIRECCIÓ GENERAL D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA
DIRECCIÓ GENERAL DE FARMÀCIA I PRODUCTES SANITARIS CONSELLERIA DE SANITAT
UNIVERSAL I SALUT PÚBLICA**

CONTINGUT

1. ANTECEDENTS NORMATIUS	2
2. MEDICAMENTS SUBJECTES A PRESCRIPCIÓ MÈDICA D'INDICACIÓ, ÚS I AUTORITZACIÓ INFERMERA PER AL TRACTAMENT DE FERIDES.....	2
2.1. TERÀPIA ANTIVARICOSA D'ÚS TÒPIC	3
2.2. ENZIMS PROTEOLÍTICS	4
2.3. ANTIBIÒTICS I QUIMIOTERÀPICS D'ÚS TÒPIC.....	4
2.4. CORTICOESTEROIDES D'ÚS TÒPIC	6
2.5. CORTICOESTEROIDES EN COMBINACIÓ AMB ANTIBIÒTICS	9
2.6. UNS ALTRES (DERIVATS DEL NITROFURAN I COMPOSTOS DE PLATA).....	10
2.7. APÒSITS AMB MEDICAMENTS.....	11
3. BIBLIOGRAFIA	12

TAULES

Taula 1. Teràpia antivaricosa d'ús tòpic

Taula 2. Enzims proteolítics

Taula 3. Antibiòtics i quimioteràpics d'ús tòpic

Taula 4. Recomanacions a l'hora de triar una forma galènica

Taula 5. Corticoesteroides d'ús tòpic

Taula 6. Corticoesteroides d'ús tòpic en combinació amb antibiòtics

Taula 7. Uns altres (derivats del nitrofuran i compostos de plata)

Taula 8. Apòsits amb medicaments

GRUP DE TREBALL

Component:	En representació de:
Durá Mora, Ramón	Infermer Hospital Universitari i Politècnic La Fe, València
Esteban Reboll, Amparo	Subdirecció General de Farmàcia i Productes Sanitaris
Gómez Cotino, Estefanía	Farmacèutica Direcció General de Farmàcia i Productes Sanitaris
Fernández Garrido, Julio Jorge	Director de Gestió Sanitària III (Coord.)
García Molina, Pablo	Infermer Hospital Clínic Universitari
Lloria Cremades, M ^a José	Infermera Direcció General d'Assistència Sanitària
López Casanova, Pablo	Infermer Centre de Salut Onil
Pablo Ramis, Rosa	Infermera Centre de Salut Campanar, València
Verdú Soriano, Jose	Universitat d'Alacant

1. ANTECEDENTS NORMATIUS

El Reial decret 954/2015, de 23 d'octubre¹ i el RD 1302/2018, de 22 d'octubre², que modifica l'anterior, pel qual es regula la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments i productes sanitaris d'ús humà per part dels infermers i disposa entre una de les seues finalitats *“regular, d'un costat, les actuacions professionals dels infermers en matèria d'indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments i productes sanitaris d'ús humà relacionats amb el seu exercici professional”*.

Adicionalment, els articles 2 i 3 del RD 1302/2018 que modifica el RD 954/2015, indiquen que *“les infermeres i infermers, en l'exercici de la seua activitat professional, podran indicar, usar i autoritzar la dispensació de medicaments subjectes a prescripció mèdica, conforme als protocols o quies de pràctica clínica i assistencial als quals es refereix l'article 6, mitjançant la corresponent ordre de dispensació. Per al desenvolupament d'aquestes actuacions col·laboratives, tant la infermera o infermer responsable de cures generals com la infermera i infermer responsable de cures especialitzades, hauran de ser titulars de la corresponent acreditació emesa per l'òrgan competent de la comunitat autònoma respectiva”*.

A l'octubre de 2020, la Comissió Permanent de Farmàcia del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, elabora i aprova la «Guia per a la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments subjectes a prescripció mèdica per part de les/els infermeres/ers de: Ferides» (Codi d'identificació: 202010-GENFHERIDAS)³.

Sobre la base d'aquests antecedents normatius, des de la Conselleria de Sanitat de la Comunitat Valenciana, s'elabora el “protocol per a la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments subjectes a prescripció mèdica per part de les/els infermeres/ers: ferides” per a la modalitat exclusivament electrònica.

La finalitat d'aquest document és oferir informació sobre els diferents medicaments disponibles per al tractament tòpic de ferides en Atenció Primària i en les unitats d'úlceres departamentals.

2. MEDICAMENTS SUBJECTES A PRESCRIPCIÓ MÈDICA D'INDICACIÓ, ÚS I AUTORITZACIÓ INFERMERA PER AL TRACTAMENT DE FERIDES

Les taules incloses en aquesta secció classifiquen els medicaments subjectes a prescripció mèdica, d'indicació, ús i autorització infermera per al tractament de ferides considerant la classificació NANDA⁴ i l'ATC .

Tota la informació ha sigut obtinguda a partir de les corresponents fitxes tècniques de l'Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris (AEMPS)⁵ i del cercador d'informació sobre la situació de finançament del Ministeri de Sanitat (BIFIMED)⁶.

2.1. TERÀPIA ANTIVARICOSA D'ÚS TÒPIC

Indicacions

Els heparinoids orgànics estan indicats per a trastorns venosos superficials com a pesadesa i tibantor en cames amb varius i per a hematomes superficials produïts per colps.

L'heparina està indicada per a les afeccions del sistema venós superficial, tromboflebitis superficial i flebitis causada per catèter IV.

Recomanacions d'ús

Aplicar en la zona afectada seguida d'un suau massatge.

Població pediàtrica

- Heparinoids orgànics. Trastorns venosos: no sense supervisió mèdica en menors de 18 anys; Hematomes: no sense supervisió mèdica en menors d'1 any.
- Heparina: no utilitzar en xiquets i adolescents.

Interaccions

Encara que no és previsible el risc d'interacció de les heparines donada la via d'administració del preparat i la baixa absorció del principi actiu, determinats medicaments com AINEs, dextrà, dipiridamol, nitroglicerina, glucòsids cardíacs, nicotina, quinina i tetraciclins, poden interferir en l'efecte anticoagulant de l'heparina.

Reaccions adverses

Reaccions dermatològiques (molt rares en el cas dels heparinoids, més freqüents en el cas de l'heparina).

Taula 1. Teràpia antivaricosa d'ús tòpic

PRINCIPI ACTIU	CODI NANDA	PRESENTACIONS	FINANÇAT
C05BA01 Heparinoids orgànics	00204 – PERFUSIÓ TISSULAR INEFICAÇ	Gel i pomada (3 mg/g) Gel i pomada (4,45 mg/g)	NO

C05BA03 Heparina	00204 – PERFUSIÓ TISSULAR INEFICAÇ	Gel i Crema (1000 ui/g)	

2.2. ENZIMS PROTEOLÍTIKS

Indicacions

Les pomades amb col·lagenasa i proteases estan indicades per al desbridament dels teixits necrosats en úlceres cutànies. La col·lagenasa combinada amb neomicina s'utilitza en cas d'infecció bacteriana de l'úlcer cutània.

Recomanacions d'ús

Han de mantenir-se en condicions asèptiques estrictes. Abans de cada aplicació haurà de netejar-se la lesió suaument amb una gasa impregnada en sèrum fisiològic o una altra solució netejadora compatible amb la pomada per a llevar el teixit necrosat.

Població pediàtrica

No s'ha establert la seguretat i eficàcia de les pomades amb col·lagenasa en xiquets, per la qual cosa no haurà d'utilitzar-se en aquest grup d'edat.

Interaccions

L'activitat de la col·lagenasa està inhibida per antisèptics, metalls pesants i sabons. No utilitzar amb òtics tòpics com tirotricina, gramicidina i tetraciclins, ni amb altres preparats enzimàtics d'ús cutani. Ha de considerar-se la possibilitat de toxicitat acumulativa quan la pomada combinada amb neomicina s'utilitza amb antibiòtics aminoglicòsids sistèmics.

Reaccions adverses

Cutànies (dolor, coïssor, eritema, etc.).

Taula 2. Enzims proteolítics

PRINCIPI ACTIU	CODI NANDA	PRESENTACIONS	FINANÇAT
D03BA52 Combinacions amb col·lagenasa	00044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR	Col·lagenasa + proteases pomada	SÍ
		Col·lagenasa + neomicina pomada	NO

2.3. ANTIBIÒTICS I QUIMIOTERÀPICS D'ÚS TÒPIC

Indicacions

- Àcid fusídic: impetigen i dermatosis impetigenitzada.
- Mupirocina: impetigen, fol·liculitis i furunculosis, dermatitis atòpica, eczematosa i de contacte sobreinfectades i lesions traumàtiques infectades.

- Sulfadiazina argèntica: tractament i prevenció d'infeccions d'úlceres varicoses i de decúbit.
- Sulfadiazina argèntica amb ceri: tractament i prevenció de cremades de 2n i 3er grau.
- Metronidazol: tractament de pàpules inflamatòries, pústules i eritema de l'acne rosàcia.

Recomanacions d'ús

- Úlceres per pressió. Només en casos de colonització crítica i infecció. Ha de fer-se un seguiment estricte de l'evolució de la lesió i per norma general no han d'usar-se més de quinze dies seguits⁷.
- Ferides. Considerar l'ús d'antimicrobians tòpics quan hi haja una progressió de la ferida cap a una infecció manifesta o s'observen signes de retard-interrupció de la cicatrització, augment de l'exsudat, del dolor, descoloració, etc. Preferentment compostos amb plata. Existeixen bones evidències que avalen l'ús tòpic de metronidazol davant ferides d'olor incontrolable. El metronidazol no és d'elecció per al tractament de ferides infectades, sí en ferides tumorals molt exudatives⁸.
- Dermatitis de contacte en vores de la ferida amb lesions amb impetigen d'extensió limitada. D'elecció, mupirocina: ona aplicació 2-3 vegades/dia durant màxim 10 dies⁹.

Població pediàtrica

- Sulfadiazina argèntica en monocomponent i combinada amb ceri: contraindicada en prematurs, nounats i lactants de menys de 2 mesos d'edat.
- Metronidazol: no es recomana el seu ús en aquest grup de població.

Interaccions

Segons especificacions recollides en fitxes tècniques.

Reaccions adverses

- Àcid fusídic: reaccions de sensibilització.
- Mupirocina: coïssor localitzada en l'àrea d'aplicació.
- Sulfadiazina argèntica sola o en combinació amb ceri: leucopènia i possibles efectes sistèmics (hematològics, intestinals, renals i cutanis) si hi ha absorció sistèmica.
- Metronidazol: pell seca, eritema, pruíja, malestar en la pell (coïssor, dolor/coïssor), irritació de la pell, empitjorament de la rosàcia, llagimeig.

Taula 3. Antibiòtics i quimioteràpics d'ús tòpic

PRINCIPI ACTIU	CODI NANDA	PRESENTACIONS	FINANÇAT
D06AX01 Àcid fusídic	00004A RISC D'INFECCIÓ DEL CORDÓ UMBILICAL	Crema i pomada (20mg/g)	Sí
	00044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR		
D06AX09 Mupirocina	00004A RISC D'INFECCIÓ DEL CORDÓ UMBILICAL	Pomada (20mg/g)	
	00044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR		

D06BA01 Sulfadiazina argèntica	00044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR	Crema i Suspensió per a polvorització cutània (10mg/g)	
D06BA51 Combinacions amb sulfadiazina argèntica		Crema (10mg/g + 22mg/g)	
D06BX01 Metronidazol	00044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR 00046 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT CUTÀNIA	Gel (7,5mg/g)	

2.4. CORTICOESTEROIDES D'ÚS TÒPIC

Indicacions

Els corticoesteroides tòpics s'utilitzen en el tractament de processos inflamatoris de la pell que no estiguen produïts per infeccions. No són fàrmacs curatius, la seua acció és solament simptomàtica. La seua indicació és l'alleujament simptomàtic i l'eliminació dels signes quan altres mesures, virtualment menys agressives, no són eficaces. Poden empitjorar les lesions ulcerades o infectades. En el cas de la pruija només són beneficiosos si la causa de la picor és la inflamació¹⁰.

Recomanacions d'ús

Els corticoesteroides de potències mitjana i alta no han d'aplicar-se més de 4 setmanes seguides. Els corticoesteroides de potència molt alta i les cures oclusives han d'usar-se de manera molt restringida. Intentarem reservar els corticoesteroides de potència molt alta per a dermatosis resistents sense resposta a corticoesteroides de potència alta, per a les dermatosis liquenificades i per a les localitzades en les palmes i les plantes¹⁰.

La forma farmacèutica del corticoesteroide d'ús tòpic es triarà segons les característiques de la lesió i la localització¹⁰:

Taula 4. Recomanacions a l'hora de triar una forma galènica

FORMA GALÈNICA	COMPOSICIÓ	ACCIÓ	INDICACIÓ		CONTRAINDICACIONS
			Per localització	Per patologia	
Ungüent	Quasi exclusivament grasses	Oclusiva Emol·lient Hidratant	Palmes i plantes Zones sense pèl	*Pells: seques i molt descamatives *Lesions: liquenificades, costroses, profundes, cròniques	*Zones: Intertriginoses (axil·les, engonals, peu), piloses (per estètica) *Lesions: Exsudatives, infectades

Pomada	Gran quantitat de greixos i poca aigua; produeixen menys sequedat que les cremes	Emol·lient Lubrificant Refrescant	Palmes i plantes Zones sense pèl Tronc Zones d'extensió de les extremitats	*Lesions: seques, escatoses, liquenificades, profundes, cròniques	*Lesions: Inflamatòries agudes, infectades *Zones: Intertriginoses, piloses
Crema	Més aigua que les pomades	Refrescant	Zones intertriginoses Cara Zones sense pèl Zones de flexió d'extremitats	*Lesions: humides, profundes, inflamatores agudes, extenses	---
Gel	Substància gelatinosa que es liqua en aplicar-la sobre la pell		Cara Cuir cabellut Zones piloses	*Lesions: sense solució de continuïtat, dermatosis agudes	---
Solucions	No contenen greix; el vehicle és: alcohol, aigua, propilenglicol o polietilenglicol	Tendeixen a assecar la pell més que a hidratar-la	Zones piloses Cuir cabellut Zones intertriginoses Cara	*Aplicacions extenses *Lesions: exudatives, superficials, inflamatores agudes, infectades	*Ferides *Pells amb fissures o macerades
Aerosols i espumes	Corticoesteroide en solució amb un gas propel·lent		Zones piloses	*Dermatitis extenses o disseminades *Cremades solars	---
Pólvores			Plecs	*Lesions superficials	Zones o lesions humides

(Taula publicada en el butlletí d'informació terapèutica del Sistema Nacional de Salut¹⁰)

Recomanacions d'ús

Les recollides en les seues fitxes tècniques.

Població pediàtrica

En xiquets, l'administració de corticoides tòpics ha de limitar-se a períodes curts de temps i a la mínima quantitat eficaç del producte.

Consultar les fitxes tècniques de cada presentació per a recomanacions específiques sobre ús en població pediàtrica.

Interaccions

Segons especificacions recollides en fitxes tècniques.

Reaccions adverses

Els corticoesteroides d'ús tòpic poden produir efectes secundaris amb una certa freqüència, sobretot si s'usen de manera continuada. L'ús continuat de corticoesteroides d'ús tòpic pot provocar taquifilàxia, com a resultat de la tolerància de la pell als corticoesteroides. Com a conseqüència, han d'emprar-se sempre sota supervisió mèdica i durant el menor temps possible. En millorar la dermatosis, és convenient substituir el corticoesteroide d'ús tòpic per un altre de menor potència, especialment si s'han utilitzat principis actius de potència alta o molt alta. En dermatosis cròniques, és recomanable intercalar períodes de descans del corticoesteroide d'ús tòpic per a evitar els efectes secundaris i la taquifilàxia¹⁰.

Els efectes adversos locals més comuns són^{10,11}:

- atrofia de la pell, a conseqüència de l'efecte antimicòtic dels corticoesteroides tòpics
- estries, a conseqüència de ferides en la dermis i de l'estrès mecànic
- acne, a causa de la degradació de l'epiteli fol·licular i a l'augment de la concentració d'àcids grassos
- rosàcia esteroïdal quan els corticoesteroides es prescriuen inicialment per a eritema, amb o sense pústula
- dermatitis perioral, amb l'ús prologat de corticoesteroides d'ús tòpic en la cara
- amb menor freqüència, hipertricosis, alteracions en la pigmentació i retard en l'epitelització.

Quant als efectes sistèmics, encara que menys freqüents que els locals, poden produir-se amb l'ús prolongat d'esteroides d'alta potència en zones epidèrmiques fines. Destaquen^{10,11}:

- glaucoma
- supressió de l'eix hipotàlem-hipòfisi
- síndrome de Cushing
- hipertensió
- hiperglucèmia

Taula 5. Corticoesteroides d'ús tòpic

PRINCIPI ACTIU	CODI NANDA	POTÈNCIA	PRESENTACIONS	FINANÇAT	
D07AA02 Hidrocortisona	00044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR 00046 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT CUTÀNIA	BAIXA	Crema (1mg/g, 10mg/g), pomada (10mg/g)	SÍ	
D07AC04 Acetat de fluocinolona		MITJANA		Crema (5mg/g)	NO
				Crema (0,1 mg/g)	NO
D07AC01 Betametasona		ALTA		Crema i espuma (0,25 mg/g)	SÍ
				Gel (0,25 mg/g)	SÍ
D07AC06 Diflucortolona		ALTA		Crema, pomada i solució cutània (0,5 mg/g)	SÍ
			Crema i solució cutània (1mg/g)	SÍ	
	ALTA		Crema (1mg/g)	NO	

D07AC08 Fluocinónida		ALTA	Crema (0,5mg/g)	SÍ
D07AC13 Mometasona		ALTA	Crema, pomada, solució cutània (1mg/g)	SÍ
D07AC14 Aceponato de metilprednisolona		ALTA	Crema, emulsió, solució cutània, pomada, unguent (1mg/g)	SÍ
D07AC15 Beclometasona		ALTA	Crema, unguent, emulsió (0,25 mg/g)	SÍ
D07AC16 Hidrocortisona aceponat		ALTA	Pomada, crema (1,27 mg/g)	SÍ
D07AC17 Fluticasona		ALTA	Crema (0,5 mg/g)	SÍ
D07AC18 Prednicarbató		ALTA	Crema, pomada, unguent, solució cutània (0,25 mg/g)	SÍ
D07AC10 Diflorasona		ALTA	Gel (0,5 mg/g)	SÍ
D07AC04 Acetat de fluocinolona		ALTA	Crema (2 mg/g)	NO (60 gr)
D07AD01 Clobetasol		MOLT ALTA	Crema, pomada, espuma cutània, solució cutània (0,5 mg/g)	SÍ

2.5. CORTICOESTEROIDES EN COMBINACIÓ AMB ANTIBIÒTICS

L'associació de corticoesteroides d'ús tòpic amb antibiòtics està qüestionada perquè no s'han observat diferències significatives quant a millora clínica¹², així com per augmentar el risc d'aparició de microorganismes resistents i dermatitis al·lèrgica de contacte¹³.

Indicacions

Tractament d'èczemes impetiginizados¹⁰.

Recomanacions d'ús

Les recollides en les seues fitxes tècniques.

Població pediàtrica

En xiquets, l'administració de corticoides tòpics ha de limitar-se a períodes curts de temps i a la mínima quantitat eficaç del producte.

Consultar les fitxes tècniques de cada presentació per a recomanacions específiques sobre ús en població pediàtrica.

Interaccions

Segons especificacions recollides en fitxes tècniques.

Reaccions adverses

Les recollides en les seues fitxes tècniques.

Taula 6. Corticoesteroides d'ús tòpic en combinació amb antibiòtics

CORTICOIDES AMB ANTIBIÒTICS				
PRINCIPI ACTIU	CODI NANDA	POTÈNCIA	PRESENTACIONS	FINANÇAT
D07CA01 Hidrocortisona amb antibiòtics	00 04 4 DE TE	BAIXA	Crema	NO

D07CB01 Triamcinolona amb antibiòtics		MITJANA	Crema, pomada
D07CC02 Fluocinolona amb antibiòtics		MITJANA/ALTA, segons concentració	Crema, pomada
D07CC01 Betametasona amb antibiòtics		ALTA	Crema
D07CC04 Beclometasona amb antibiòtics		ALTA	Crema
D07CC05 Fluocinónida amb antibiòtics		ALTA	Crema

2.6. UNS ALTRES (DERIVATS DEL NITROFURAN I COMPOSTOS DE PLATA)

Indicacions

El nitrofuril és un antibacterià d'ampli espectre que s'utilitza per a infeccions de la pell i per a la reparació de superfícies en empelts de pell, on la contaminació bacteriana pot causar rebuig de l'empelt o infecció en el tros donant, especialment en centres amb història de resistència bacteriana.

El nitrat de plata està indicat per a les berrugues i granulomes de la pell, aftes bucal i epistaxi anterior.

Població pediàtrica

- Nitrofuril: no hi ha experiència en xiquets.
- Nitrat de plata: no es recull informació en la fitxa tècnica.

Reaccions adverses

Reaccions de tipus cutani: dermatitis de contacte en el cas del nitrofuril i dermatitis, exantema, cremades, descoloració de la pell o argíria en el cas del nitrat de plata.

Taula 7. Uns altres (derivats del nitrofuran i compostos de plata)

PRINCIPI ACTIU	CODI NANDA	PRESENTACIONS	FINANÇAT
D08AF01 Nitrofurafural	000044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR	Pomada i solució cutània (2 mg/ml)	NO
D08AL01 Nitrat de plata		Barra cutània (42,5 mg)	

2.7. APÒSITS AMB MEDICAMENTS

Indicacions

El bàlsam del Perú té una lleugera acció antibacteriana i estimulant del llit capil·lar. L'oli de ricí actua com emol·lient, reduint la dessecació epitelial prematura. Promoure la cicatrització de ferides úlceres per pressió (de decúbit) i úlceres varicoses.

Recomanacions d'ús

Les recollides en les seues fitxes tècniques.

Interaccions

Segons especificacions recollides en fitxes tècniques.

Reaccions adverses

Les recollides en les seues fitxes tècniques.

Taula 8. Apòsits amb medicaments

PRINCIPI ACTIU	CODI NANDA	PRESENTACIONS	FINANÇAT
D09AX91 Bàlsam del Perú i oli de ricí	000044 DETERIORACIÓ DE LA INTEGRITAT TISSULAR	Apòsit i pomada	NO

3. BIBLIOGRAFIA

1. Reial decret 954/2015, de 23 d'octubre, pel qual es regula la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments i productes sanitaris d'ús humà per part dels infermers.
2. Reial decret 1302/2018, de 22 d'octubre, pel qual es modifica el Reial decret 954/2015, de 23 d'octubre, pel qual es regula la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments i productes sanitaris d'ús humà per part dels infermers.
3. Resolució de 20 d'octubre de 2020, de la Direcció General de Salut Pública, per la qual es valida la "Guia per a la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments subjectes a prescripció mèdica per part de les/els infermeres/us de: Ferides".
4. NANDA (North American Nursing Diagnosi Association) International Nursing Diagnosis.
5. Fitxes tècniques de medicaments AEMPS (<https://cima.aemps.es/cima/publico/home.html>).
6. Informació de finançament del Ministeri de Sanitat (BIFIMED)
7. García-Fernández, FP; Soldevilla-Ágreda, JJ; Pancorbo-Hidalgo, PL; Verdú-Soriano, J; López-Casanova, P; Rodríguez-Palma, M; Segòvia Gómez, T. Maneig Local d'Úlceres i Ferides. Sèrie Documents Tècnics GNEAUPP núm. III. Grup Nacional per a l'Estudi i Assessorament en Úlceres per Pressió i Ferides Cròniques. Logronyo. 2018.
8. Pérez Santos L, Canyades Núñez F, García Aguilar R, Turrado Muñoz DT., Fernández García GA, Moreno Noci M et al. Guia de Pràctica Clínica per a la Cura de Persones amb Úlceres Neoplàsiques. 1a Ed. Canyades Núñez F, Pérez Santos L. Coordinadors. Hospital Universitari Reina Sofia (Còrdova), Complex Hospitalari Torrecárdenas (Almeria). Servei Andalus de Salut. Conselleria d'Igualtat, Salut i Polítics Socials. Junta d'Andalusia. Editors. Andalusia; 2015.
9. Stevens DL, Bisno AI, Chambers HF, Dellinger EP, Goldstein EJ, Gorbach SL, Hirschmann JV, Kaplan SL, Montoya JG, Wade JC. Practice guidelines for the diagnosis and management of skin and soft tissue infections: 2014 update by the infectious diseases society of America. *Clin Infect Dis*. 2014;59.
10. Alejandro Lázaro G., Moreno García F. Corticoesteroides tòpics. Sistema Nacional de Salut. Volumen 34, Núm. 3/2010.
11. Coondoo A, Phiske M, Verma S, Lahiri K. Side-effects of topical steroids: A long overdue revisit. *Indian Dermatol En línea J*. 2014 Oct;5(4):416-25.
12. Liu I, Zhou Q, Dai W et al. Is antibiotics prescription needed in infants with topical corticosteroids treatment for moderate-to-severe atopic dermatitis? *Dermatologic Therapy*. 2020; 33:e14215.
13. Protocol per a la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments subjectes a prescripció mèdica per part de les/els infermeres/us: FERIDES. Bolcan, núm. 4 març 2021.